

Likabehandlingsplan

Plan mot diskriminering och
kränkande behandling

Montessoriförskolan Fontänen

Stadions förskolor 2015/2016

Bakgrund

Förskolan ska enligt diskrimineringslagen (2008:567) ha en likabehandlingsplan och enligt skollagen (1985:100) en plan mot kränkande behandling. De två planerna kan sammanföras till en.

Planen ska upprättas årligen och vara ett verktyg för att systematiskt planera, dokumentera och utvärdera likabehandlingsarbetet.

Syfte

Likabehandlingsarbete handlar om att skapa en förskola fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. En trygg vardag är en förutsättning för att barnen ska kunna delta i verksamheten på lika villkor.

Likabehandlingsarbetet ska genomsyra hela verksamheten och avspeglas i de vardagliga rutinerna, planerade aktiviteter och personalens förhållningssätt i enlighet med förskolans värdegrund (Lpfö 98/10)

Likabehandlingsarbetet syftar till att främja barns lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling.

Lika behandlingsplanen ska fungera som ett stöd för förskolepersonalen i deras arbete.

Likabehandlingsplan

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Vision och policy	3
Juridiska begrepp	3
Diskriminering	3
Kränkande behandling	3
Trakasserier	3
Annan kränkande behandling	3
Sju diskrimineringsgrunder	4
Kön	4
Könsöverskridande identitet eller uttryck	4
Etnisk tillhörighet	4
Religion/trosuppfattning	4
Sexuell läggning	4
Funktionshinder	4
Ålder	5
Så här utreder vi kränkande behandling	5
Befogade tillsägelser	5
Främjande arbete	
Konkreta exempel på främjande insatser	5
Kön	5
Könsöverskridande identitet eller uttryck,	
Sexuell läggning	5
Religion/trosuppfattning, Etnisk tillhörighet	6
Funktionshinder	6
Ålder	6
Förebyggande arbete	6
Åtgärdande arbete	6
Uppföljning, utvärdering och revidering	6
Kompetensutveckling/fortbildning/främjande insatser	7
Litteraturhänvisning	7
Bilaga 1	Främjande arbete och Kartläggning – Förskolan Skatan 2016
Bilaga 2	Incidentrapport - mall
Bilaga 3	Samtal med föräldrar - mall

Likabehandlingsplan

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Vision och policy

Stadions förskoleenhet har ett klimat som präglas av värme, professionalitet och framtidstro. I förskoleenheten förekommer ingen kränkande behandling. Detta gäller för barn, personal, föräldrar, samt andra som kommer i kontakt med verksamheten.

Förskolan ska arbeta utifrån en helhetssyn, ett grupperspektiv och ett individperspektiv.

Det är viktigt att vara medveten om skyldigheter och rättigheter, vara närvarande i vardagen och vara aktiva och delaktiga i konfliktlösning. Den som ser eller hör kränkande handlingar eller pågående trakasserier måste agera. Allt detta ingår i ett demokratiskt syn-, förhållnings-, och arbetssätt utifrån Läroplan för förskolan (Lpfö -98).

Stadions förskolors ledning arbetar aktivt för att motverka diskriminering och annan kränkande behandling. Vi tar ett tydligt avstånd från alla tendenser till trakasserier och annan kränkande behandling. Ledningen gör sig uppmärksam redan vid misstanke om kränkande behandling, dels mot någon i personalgruppen och mot något barn, genom att ha en ständig och fortlöpande dialog med personalen och barnen.

Juridiska begrepp

Diskriminering i förskolan innebär att ett barn missgynnas av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt. Exempel på **direkt diskriminering** kan vara när en pojke går före en flicka i antagningsköen med motivering att det redan går så många flickor på förskolan.

Exempel på **indirekt diskriminering** är när förskolan serverar samma mat till alla barn, även om de på grund av sin religion behöver äta annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling – gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker barns värdighet. Trakasserier och kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala eller texter och bilder. Lagen delar in kränkande behandling i **trakasserier** och **kränkande handling**.

Trakasserier - är en behandling som kränker ett barns värdighet och som har koppling till någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

Trakasseri kan vara av sexuell art. De kallas då sexuella trakasserier. Det kan handla om ovälkomna beröringar, tafsningar, skämt eller bilder som är sexuellt anspelande. Vuxna måste vara uppmärksamma och agera i situationer där barns lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

Kränkande behandling – är uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Det kan till exempel handla om att retas, frysa ut någon eller förstöra en kamrats leksak. Anställda kan kränka barn genom en hårdhänt handling eller hård tillsägelse.

Sju diskrimineringsgrunder

Ett barn kan känna sig missgynnad eller kränkt av många skäl. För att det ska kallas diskriminering måste det finnas ett samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Kön – diskrimineringsgrunden kön avser att någon är pojke eller flicka, man eller kvinna. Även transsexuella personer, alltså personer som har ändrat eller kommer att ändra sin juridiska könstillhörighet, skyddas utifrån diskrimineringsgrunden kön.

Sexuella trakasserier – kränker ett barns värdighet utifrån kön.

Exempel: Kalle blir retad på gården för att han har klänning på sig. Personalen hör men hjälper inte Kalle.

Könsöverskridande identitet eller könsuttryck – med könsidentitet eller könsuttryck menas en persons identitet eller uttryck i form av kläder, kroppsspråk, beteende eller annat liknande förhållande med avseende på kön.

Exempel: Lisa blir retad för att hennes mamma har killkläder på sig. Personalen agerar inte trots att de hör kränkningen.

Etnisk tillhörighet – Med etnisk tillhörighet menas nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla människor har en etnisk tillhörighet – eller flera etniska tillhörigheter. Var och en har rätt att definiera sin egen etniska tillhörighet utifrån sin personliga bakgrund. Förskolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

Exempel: En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig (trakasseri). Annan personal är närvarande men säger ingenting.

Religion/trosuppfattning – Alla har rätt till sin religion och/eller trosuppfattning. Förskolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Föräldrar har också rätt att uppfostra sina barn i enlighet med sin tro. Det gäller för förskolan att respektera alla dessa rättigheter.

Exempel: Peter säger till Maja "Min mormor är hos Gud i himlen.". Peter säger: "Äh, vad dum du är, hon ligger ju i marken.". Ingen personal agerar.

Sexuell läggning – Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuellitet.

Exempel: Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjeträd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit "den andra tantens" namn. (diskriminering). Annan personal hör men gör ingenting.

Funktionsnedsättning – Funktionsnedsättning beskriver en varaktig nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födseln, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå. Funktionsnedsättning beskriver inte ett statiskt tillstånd eller hur en person är. Funktionsförmågan varierar beroende på situationen och miljön.

Exempel: David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom "Snubbelfot". Personal har hört att han blir retad men har inte vidtagit några åtgärder."

Ålder – Ingen ska på osakliga grunder bli diskriminerad på grund av sin ålder.

Exempel: Simons pappa är pensionär, ett barn säger till Simon att hans pappa ser ut som en farfar varpå Simon blir ledsen. Personalen lyfter inte frågan.

Så här utreder vi kränkande behandling

1. Personal inom enheten/förskolan/avdelningen som ser eller får kännedom om att något barn är/har blivit kränkt har en skyldighet att genast agera och dokumentera.
2. Om ett barn upplever sig kränkt av barn, personal eller anhörig dokumenteras händelsen av personalen enligt incidentrapporten – bilaga 1.
3. Föräldrar kan anmäla barnets upplevelse av kränkande behandling till personalen. En incidentrapport (bilaga 1) görs av personal tillsammans med föräldrar.
4. Om personal upplever sig kränkt av barn, barns anhörig eller annan personal dokumenteras händelsen enligt incidentrapporten.
5. Om händelser behöver utredas vidare ska det ske i samråd med ledningen.
6. I varje enskilt fall görs en bedömning av hur allvarlig kränkningen är och om anmälan till socialtjänsten skall göras. Ansvarig för utredning och bedömning är förskolechef.

Befogade tillsägelser

Förbudet att utsätta barn för kränkande behandling gäller naturligtvis inte tillrättavisningar som är befogade för att upprätthålla ordning och god miljö, även om barn kan uppleva tillrättavisningar som kränkande.

Främjande arbete

Syftar till att förstärka respekten för allas lika värde

- Omfattar alla diskrimineringsgrunderna,
- Riktas mot alla och bedrivs utan förekommen anledning, samt,
- Är en naturlig del av vardagen

Exempel: Att dagligen ge pojkar och flickor lika stort inflytande och utrymme i verksamheten.

Att i förskolan använda böcker som belyser olika typer av familjebildningar eller olika minoriteter.

Konkreta exempel på främjande insatser utifrån diskrimineringsgrunderna

Kön – Flickor och pojkar ska ha lika stort inflytande över och utrymme i verksamheten. På samlingar kan man till exempel genomföra talrundor, något som gynnar såväl tystlåtna flickor som tystlåtna pojkar.

Könsöverskridande identitet eller könsuttryck - Det handlar bland annat om att synliggöra och bejaka mångfalden och variationen bland pojkar och flickor. Att synliggöra och bejaka olika familjekonstellationer är en förutsättning för varje barns rätt att känna stolthet över sin familj – och tillit i den vardagsmiljö på förskolan som är deras. En

konkret främjande insats är att se till att förskolan har barnböcker som synliggör olika typer av familjer.

Religion/trosuppfattning, Etnisk tillhörighet - Förskolan bör systematiskt arbeta för att barnen utvecklar sin förmåga att leva sig in i och respektera andras kulturer och värderingar. Till exempel kan man i grupp jämföra likheter och olikheter i det man gör, i språk, utseenden, traditioner, seder och vanor.

Funktionshinder – En främjande åtgärd kan vara att öka förskollärarnas kunskaper om hur det är att leva med funktionshinder, till exempel genom samarbete med olika handikappsorganisationer och landstingens barnhabilitering.

Ålder – Respekt för alla medmänniskor är grund för det förhållningssätt som alla i enheten ska ha.

Förebyggande åtgärder

- Syftar till att avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling
- Omfattar endast områden som i en kartläggning av verksamheten identifierats som riskfaktorer

Exempel: Att ha uppsikt över platser som barnen upplever som otrygga

Åtgärdande arbete

- Kräver goda rutiner för att upptäcka, utreda och åtgärda diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling
- Ska påbörjas genast när det kommit signaler om att ett barn känner sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt
- Innebär att verksamheten måste vidta åtgärder som dokumenteras och utvärderas för att förhindra att kränkningarna upprepas

Exempel: Utifrån den aktuella situationen föra samtal på individ- och gruppnivå.

Uppföljning, utvärdering och revidering

- Följa upp tidsbestämda åtgärder **kontinuerligt** på avdelningsmöten och vid behov sätta upp nya tidsbestämda mål
- Under maj månads avdelningsmöte påbörjas utvärdering och revidering av Likabehandlingsarbetet för att avslutas under utvärderingen av hela verksamheten i början av juni
- Nuläget analyseras kontinuerligt
- Nya mål och åtgärder för det fortsatta arbetet sätts upp

Kompetensutveckling/fortbildning/främjande insatser 2016

På enhetens gemensamma planeringsdag 15 januari deltog all personal i en föreläsning om **Likabehandling och normkritik** med innehållet *Hur kan vi råka skapa ojämlikhet i förskolan och hur kan vi gemensamt och systematiskt arbeta för likabehandling? En föreläsning om perspektiv, forskning och direktiv fylld med konkreta exempel och möjlighet till reflektion.*

Inom enheten finns en grupp pedagoger som under våren kommer att presentera konkreta exempel på lekar och aktiviteter som kan användas i det främjande arbetet under olika perioder under verksamhetsåret.

Under året kommer vi på varje förskola att introducera bokpaket med böcker som speglar samtidens mångfald i sätt att vara och sätt att leva så att alla barn kan känna igen sig.

Litteraturhänvisning:

Lika rättigheter i förskolan- diskrimineringsmannen 2015

(Finns på stadion gemensam/Likabehandling)

Barn tillägnar sig etiska värden och normer främst genom konkreta upplevelser. Vuxnas förhållningssätt påverkar barns förståelse och respekt för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle och därför är vuxna viktiga som förebilder.

Lpfö 98/10 sid. 4

Montessoriförskolan Fontänen, januari 2016

Främjande arbete

Vi observerar regelbundet, reflekterar och samtalar både barn/pedagog, pedagog/pedagog/, pedagog/förälder.

Observationen sker dagligen i arbetet både medvetet och omedvetet, t.ex en kollega observerar vad som sker i ett arbete en kollega eller barn gör. En pedagog sitter och observerar ett givet moment helt objektivt/neutralt, dvs utan att lägga i sina egna värderingar. Detta för att se vad som verkligen sker.

Reflektionen sker veckovist på våra avdelningsmöten, och samtal med föräldrar sker vid utvecklingssamtal samt den dagliga rapporteringen.

Kartläggning

Beskrivning av platser/lokaler och risker

Ute: Genom regelbundna observationer har personalen märkt att det förekommer lekar som i sin tur kan spåra ur. Vilket kan resultera i att något barn känner sig illa behandlad. Det kan vara vid rutschkanan och uppe på trädäcket. Det kan vara genom ord, handling eller utfrysning.

Inne: Vid enskilda samtal med barnen framkom det att ett barn kände sig otrygg i hallen, där barn ibland vistas ensamma på morgonen/eftermiddagen när föräldrarna lämnar/ hämtar dem. Det förekom att äldre barn utövade makt på de yngre barnen som befann sig där. Därför har vi uppmanat att ej lämna barnen oövervakade i hallen vid lämning/hämtning.

Förebyggande åtgärder

Personalen ska utomhus röra sig runt barngrupperna lika som inne. Vi har därför en "karta" som visar vart man ska befinna sig när man är på gården. Olika platser där det förekommer mer risk. Som rutschkanan, trädäcket, bakom trädet och vid återvinningskärlet. Pedagoger kan guida i lekar som redan är igång, samt starta upp lekar.

Finns till hands och är närvarande vid ev. konflikter och vara behjälplig när barnen inte klarar av att lösa konflikten själv. Pedagogen agerar som en medlare.

Även fånga upp de barn som verkar vilsna. Samma arbete som inomhus.

Barnen är också behjälpliga till att skapa en trevlig social miljö genom att t.ex hjälpa till att lösa konflikter eller prata med en pedagog, och vara en god förebild.

De hjälper till att damma, vattna blommor eller är bordsvärdar vid lunchen.

Vi arbetar med något som heter Grace och artighet som är en del i Maria Montessoris pedagogik. Även de mindre barnen hjälper t.ex till att plocka ur en diskmaskin och fylla på näsdukar i avsedd låda.

En dialog med kollegor om vad som skett och varför för att inte kränka barnet.

Vi har uppmanat föräldrarna att ej lämna barnen oövervakade i hallen vid lämning/hämtning.

Uppföljning

Den undanskymda vrån ska inte vara en plats där barnen kan känna sig kränkta. De ska alltid känna tillit till att en pedagog finns i dess omedelbara närhet. Dokumentation och reflektion på våra avdelningsmöten. Vi samarbetar även med föräldrarna. Om så behövs tar vi även kontakt med ledningen.

När följer ni upp? Kontinuerligt under 2016 på våra avdelningsmöten.

Vem ansvarar för uppföljningen? Liliane Repa

Beskrivning av regler/rutiner och risker

Ute/inne: Vi har tydliga rutiner som gör att alla pedagoger och barn känner en trygghet att alla gör lika. T.ex. vid öppning/stängning. När vi är på utflykter eller på gården. Alla pedagoger har ansvar för att regler och rutiner följs både bland pedagoger och barn. Varje termin går de skrivna rutinerna igenom, och då kan vi både lägga till och ta bort regler som inte har fungerat så bra.

Lilla blå: Kroppspråk blir till makt. Eftersom de mindre barnen inte har ett uttalat språk så använder de sig av det fysiska. Dvs bitning och putting. De vuxna har stort ansvar att visa på hur man går till väga när man vill vara med en kamrat. Vi har fasta rutiner, dvs 2 pedagoger är "fasta" i ett rum och 1 pedagog är rörlig och behjälplig i olika situationer som kan uppstå. Vi har kontinuerligt diskussioner om vilket barn som behöver en extra hand i olika situationer. Kanske en pedagog som är som ett "hjälp jag" så att barnen inte ska misslyckat med att t.ex. putta en kamrat när hen vill ha kontakt.

Regnbågen: Rollekar mellan barnen att det är hälsosamt utvecklande. När det har skett en konflikt bland barnen så har vi pedagoger en roll lek av situationen för att visa på hur vi sett på den. Barnen brukar oftast då själva tala om vad som ska göras, om inte så hjälper vi pedagoger till.

Förebyggande åtgärder

Lilla blå: Pedagogerna är en länk för de barn som inte kan prata. Pedagogerna är ett steg före i situationer som sker. Att vara tydlig och bryta ett mönster. Visa på ett förhållningssätt och vara kreativ eftersom alla barn är i olika utvecklingsfaser och har olika regler hemifrån. Bygga broar, dvs samarbeta med hemmet för det enskilda barnets bästa

Regnbågen: Lyhörd, aktivt lyssnande. Heldagsomsorg. Barnen ska känna sig trygga, att vi pedagoger finns till deras hjälp. När det skett något, så tar vi upp det i samlingar på olika vis som t.ex. rollspel. Dramalekar och kompisamtal, både pedagoger och barn brukar dramatisera olika situationer som kan ske. Ibland så vill 2 kamrater gå ifrån och prata om vad som skett, oftast med en pedagog som lyssnar, men inte är delaktig om inte barnen vill detta. Vi reflekterar tillsammans med de barn som varit involverade, så alla får göra sin röst hörd. Pedagogen är som en spegel och sammanfattar vad barnen kommit överens om. Tillsammans med barnen pratar man även med föräldrarna om vad som skett.

Uppföljning

Alla ska känna till alla rutiner och regler dvs veta vad som är acceptabelt på deras förskola.

När det har hänt något dokumenterar vi det som skett.

Vi har samtal med berörda, och samarbetar med föräldrar.

Om så behövs tar vi även kontakt med ledningen.

Vi har även en krispärm som vi använder vid grövre händelser.

När följer ni upp? Kontinuerligt under 2016 på våra avdelningsmöten.

Vem ansvarar för uppföljningen? Liliane Repa

Incidentrapport

Vilken typ av händelser, stämningar och förhållningssätt är det som en rapport ska fånga upp? Dels handlar det om enstaka allvarligare händelser som kräver mer ingripande åtgärder än enbart tillsägelser eller ett kortare samtal för att reda upp situationen. Generellt sett gäller det till exempel sådana situationen där personalen bestämmer sig för att ringa barnets föräldrar.

När, datum och tidpunkt

Var, plats

Vilka, barn och pedagoger, annan

Vad, beskriv händelsen/situationen

Orsak

Åtgärd/resultat av åtgärd

Berörda föräldrar/personal informerade, när och av vem

Platssamordnare/ledning informerad, datum och signatur

Övrigt

Bilaga 2

Samtal med föräldrar

Vilka deltar vid samtalet?

Hur ser föräldrarna/personalen på situationen?

Hur kan vi gemensamt förbättra situationen?

Vad ansvarar föräldrarna/personalen för?

Vad kan personalen/ledningen hjälpa till med?

Underskrifter:
Vårdnadshavare

Personal
